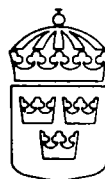

Finansutskottets betänkande

1988/89:FiU24

Folk- och bostadsräkning år 1990
(prop. 1988/89:91 och 1988/89:121)

1988/89
FiU24

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker i betänkandet att en folk- och bostadsräkning (FoB) genomförs år 1990. Utskottet ställer sig också bakom förslaget vad gäller de uppgifter som skall samlas in och det sätt på vilket det skall ske.

I en gemensam reservation från moderata samlingspartiet och folkpartiet yrkas att någon folk- och bostadsräkning inte skall göras år 1990. Miljöpartiet anser att en sådan undersökning skall göras endast om den sker i avidentifierad form.

Centerpartiet, som tillstyrker att FoB 90 genomförs, anser i en reservation att uppgifter om utbildning och arbetad tid inte behöver samlas in i detta sammanhang.

Utskottet gör i betänkandet två tillkännagivanden till regeringen, dels beträffande FoB-registrets arkivering, dels beträffande intervallen mellan framtida folk- och bostadsräkningar.

Till betänkandet har fogats tio reservationer och två särskilda yttranden.

Inledning

I detta betänkande behandlar utskottet

dels proposition 1988/89:91 om medel för en folk- och bostadsräkning år 1990, m.m. samt de med anledning av propositionen väckta motionerna Fi38–Fi42,

dels proposition 1988/89:121 om lag om en folk- och bostadsräkning år 1990 samt de med anledning av propositionen väckta motionerna Fi49–Fi53.

Propositionerna

I *proposition 91* har regeringen (civildepartementet) – efter föredragning av statsrådet Margot Wallström –

1. föreslagit riksdagen att till anslaget B 11. Folk- och bostadsräkningar under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1989/90 anvisa ett reservationsanslag på 28 400 000 kr. (avsnitt 2.8),
2. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen under avsnitten 2.1–2.7.

I *proposition 121* har regeringen (civildepartementet) – efter föredragning av statsrådet Bengt K Å Johansson –

1. föreslagit riksdagen att anta i propositionen framlagt förslag till lag om en folk- och bostadsräkning år 1990.

2. berett riksdagen tillfälle att ta del av vad som anförts i propositionen om säkerhet, integritet och sekretess (avsnitt 2.3).

Lagförslaget återfinns i *bilaga* till betänkandet.

Motionerna

Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990

1988/89:Fi38 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1988/89:91.

1988/89:Fi40 av Gunnar Hökmark (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår proposition 1988/89:91.

1988/89:Fi51 av Anne Wibble m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen avslår proposition 1988/89:121.

Lagreglering av FoB 90

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

2. a) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den aviserade FoB 90-lagen utformas som en registerlag,

4. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag angående kommuns rätt att begära att kommunen och dess innevånare inte skall delta i FoB 90 för det fall FoB-data inte längre skall användas för att kontrollera folkbokföringen.

1988/89:Fi49 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag och antar motionens förslag till lag om en folk- och bostadsräkning år 1990.

Uppgifter i FoB 90

1988/89:Fi39 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vilka uppgifter som skall ingå i FoB 90,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om uppgifter ur befintliga register.

1988/89:Fi49 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att samma tekniska dataregistreringsmetod bör användas i FoB 90 som i FoB 85 och att fastighetskoordinater inte bör registreras i personregister, i berörd del.

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

2. b) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att till FoB 90-lagen bör fogas en bilaga, vari normativt beskrivs individens dataposts uppbyggnad i FoB 90-registret.

1988/89:Fi49 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att samma tekniska dataregistreringsmetod bör användas i FoB 90 som i FoB 85 och att fastighetskoordinater inte bör registreras i personregister, i berörd del.

Säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90

1988/89:Fi39 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90.

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

2. d) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att lagen bör utformas så, att de uppgiftslämnare som inte önskar få sina individdata använda för annat än tryckt offentlig statistik kan anmäla att en särskild vidarelämningsspärr som gäller alla individdata om denna person införs.

1988/89:Fi42 av Carl Frick (mp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att anslag till den föreslagna FoB-undersökningen kan beviljas under förutsättning att fullständig avidentifiering av insamlade data kan säkerställas enligt modell, som har föreslagits i motionen.

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den parlamentariska kommissionens första arbetsuppgift bör vara att utreda hur avidentifieringen kan genomföras på ett säkert sätt.

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att sättet för avidentifiering bör tas med i den kommande lagen om FoB-undersökningen 1990.

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att registerundersökningar får sättas i gång först efter principbeslut av Sveriges riksdag förutsatt att integritetsfrågorna löses.

1988/89:Fi52 av Carl Frick (mp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar anta förslaget till lag om FoB 90-undersökningen under förutsättning att fullständig avidentifiering av insamlade data kan säkerställas och att undersökningen utförs på sätt som, eller på sätt som liknar det som, har beskrivits i motion 1988/89:Fi42 om medel till FoB 90.

1988/89:Fi53 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar om avidentifiering och arkivering av FoB 90 i enlighet med det anförda.

1988/89:Fi42 av Carl Frick (mp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den av regeringen föreslagna parlamentariska kommissionen för FoB-undersökningen bör tillsättas.

Kontroll av folkbokföringen

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag angående alternativa möjligheter till FoB att kontrollera datakvaliteten i folkbokföringsregistren, eller, om sådana inte ges, att FoB 90-data används till detta.

1988/89:Fi49 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

2. att riksdagen hos regeringen begär utredning och förslag angående alternativa möjligheter till FoB att kontrollera datakvaliteten i folkbokföringsregistren.

Sanktion mot uppgiftsvägrare

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

2. c) att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att denna lag utformas utan straffsanktion mot vägrare.

1988/89:Fi52 av Carl Frick (mp) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar anta förslaget till lag om FoB 90-undersökningen på villkor att det inte skall vara möjligt att straffa de personer som inte är villiga att fylla i de begärda uppgifterna.

Uppgifter i framtida folk- och bostadsräkningar

1988/89:Fi50 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om språkfrågan i kommande folk- och bostadsräkningar.

Utformning av framtida folk- och bostadsräkningar

1988/89:Fi38 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om enkätbaserade folk- och bostadsräkningar.

1988/89:Fi39 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om framtida folk- och bostadsräkningar.

Intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar

1988/89:Fi38 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att folk- och bostadsräkningar inte bör genomföras oftare än vart tionde år.

1988/89:Fi40 av Gunnar Hökmark (m) vari yrkas

1988/89:FiU24

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om eventuella framtida folk- och bostadsräkningar.

1988/89:Fi42 av Carl Frick (mp) vari yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att antalet FoB-undersökningar bör minskas genom att dessa undersökningar görs med tioåriga intervall.

1988/89:Fi53 av Gunnar Björk m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tidsintervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar.

SCB:s investeringar i datasystem

1988/89:Fi41 av Göthe Knutson (m) vari yrkas

3. att riksdagen begär att regeringen inför riksdagen redovisar de senaste årens investeringar i datasystem i SCB och vilka kostnader och rationaliseringsvinster dessa medfört.

Översyn av datalagen

1988/89:Fi38 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av datalagen.

Datapolitikens inriktning

1988/89:Fi38 av Birgit Friggebo m.fl. (fp) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i övrigt anförts i motionen om datapolitikens inriktning.

Utskottet

Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990

I Sverige har folk- och bostadsräkningar (FoB) sedan lång tid tillbaka genomförts vart femte år. Den senaste folk- och bostadsräkningen gjordes år 1985 (FoB 85).

I proposition 1988/89:91 föreslår regeringen att en folk- och bostadsräkning (FoB 90) skall genomföras år 1990 och begär medel för en sådan. I en särskild proposition 1988/89:121 föreslås att reglerna för FoB 90 skall regleras i en särskild lag som framgår av propositionen.

Utskottet behandlar båda propositionerna och de med anledning därav väckta motionerna i ett sammanhang i detta betänkande.

I propositionerna anförts att information av det slag som erhålls genom en FoB utgör ett väsentligt underlag för samhällsplanering, forskning och allmän information och därpå grundade ställningstaganden inom såväl den offentliga som den privata sektorn.

FoB-informationen kompletterar sådant underlag som kan erhållas genom annan löpande samhällsstatistik, särskilda utredningar, mer eller mindre regelbundna urvalsundersökningar m.m.

I ett par väsentliga avseenden intar FoB-informationen en särställning, anför det i propositionerna. Den ger en regelbundet återkommande information om vissa samhällsförhållanden som är gemensamma för hela landet. Genom denna kan man göra jämförelser mellan skilda delar av landet och jämförelser mellan olika tider. Detta är viktigt för bl.a. samhällsplaneringen och forskningen. Den ger också information om förhållanden i fråga om hushåll, bostäder och yrken som man för närvarande inte kan få på något annat sätt.

Det är enligt propositionerna angeläget att få fram ett enhetligt underlag för den regionala och lokala samhällsplaneringen. Det ligger i medborgarnas intresse att de regionala och lokala organen kan fullgöra sina åligganden på ett rationellt sätt. Detta förutsätter tillgång till uppgifter om befolkningen avseende förutom ålder, kön och civilstånd även sysselsättning, arbetspendling, hushållssammansättning, bostäder, utbildning och yrke.

För forskningsändamål används FoB-informationen främst inom medicinsk – och då huvudsakligen yrkes-, arbetsmiljö- och socialmedicinsk – forskning samt inom samhällsvetenskaplig forskning. För att kunna klarlägga förändringar och utvecklingstendenser är det av betydande värde för forskningen att på grundval av upprepade folk- och bostadsräkningar få uppgifter i långa tidsserier.

Förslaget att genomföra en folk- och bostadsräkning år 1990 avslås i tre motioner. I en fjärde motion avslås regeringens förslag till lag om FoB 90 och i stället föreslås en folk- och bostadsräkning som är frivillig i vissa avseenden bl.a. vad gäller enskilda kommuners deltagande och individernas uppgiftslämnande.

I detta sammanhang kan också nämnas att företrädare för miljöpartiet i två motioner har ställt krav på fullständig avidentifiering av det insamlade materialet på ett tidigt skede i insamlingsprocessen. Ett tillmötesgående vad gäller dessa krav skulle innebära att ett genomförande i enlighet med propositionernas förslag inte skulle bli möjligt. Det gäller exempelvis möjligheten att komplettera de insamlade uppgifterna med uppgifter från andra register inom SCB. Utskottet återkommer senare i avsnittet Säkerhet, sekretess och integritet till frågan om avidentifiering av FoB-materialet.

I *motion Fi38* av Birgit Friggebo m.fl. (fp) till vilken också hänvisas i *motion Fi51* av Anne Wibbe m.fl. (fp) redovisas en mycket restriktiv syn på nya dataregister, samkörningar och uppgiftsinsamlande. Detta synsätt grundas framför allt på integritetsskäl. Motionärerna avvisar av dessa skäl att folk- och bostadsräkningar görs som baseras på centrala register. När sådana måste göras av samhällsplaneringsskäl bör det i stället ske med hjälp av enkäter. Då vet medborgarna vilka uppgifter de lämnar och i vilket sammanhang de används. Propositionens förslag, som innebär en kombination av både frågeblankett till allmänheten och registerundersökning, avvisas därför av motionärerna. I motionen påpekas också att frågan om avidentifiering av FoB-registret inte är slutgiltigt löst ännu. Motionärerna anser också att Sverige bör nöja sig med att genomföra enkätbaserade folk- och

bostadsräkningar vart tionde år. Av dessa skäl bör FoB 90 inte genomföras.

I *motion Fi40* av Gunnar Hökmark (m) avslås förslaget om en folk- och bostadsräkning år 1990 utifrån principiella utgångspunkter. Motionären anför att synen på offentlig statistik givetvis hänger samman med synen på den offentliga maktens kontroll över människornas välfärd. Söker man en samhällsutveckling där medborgarnas välfärd till omfattning och form avgörs av den offentliga makten finns det givetvis ett omfattande behov av statistik och kunskaper om människorna. Har man i stället som utgångspunkt att marknadslösningar och decentraliserat beslutsfattande kan hantera den mänskliga tillvarons komplexitet på ett sätt som bäst tillmötesgår den enskildes värderingar och preferenser, blir önskemålen om offentliga register och offentlig statistik mer begränsade.

Enligt motionären har regeringen en övertro på planering. Kommunernas behov av planeringsunderlag kan tillgodoses på bättre sätt, genom t.ex. urvalsundersökningar för speciella behov. Forskningens krav på uppgifter är svåra att ange. Om våra internationella åtaganden inte kan fullföljas med befintlig statistik eller om det finns ett allmänt behov för andra ändamål bör dessa behov bedömas inom ramen för tioåriga intervall, anser motionären.

Utskottet återkommer till frågorna om formerna för uppgiftsinsamlande, genom en frågeblankett till allmänheten eller från vissa befintliga register, och om intervall mellan framtida räkningar.

Utskottet vill med anledning av motionerna i övrigt anföra följande.

Folk- och bostadsräkningarnas främsta syfte är att få fram statistik som belyser skilda förhållanden i samhället och hur de utvecklas. Statistiken utgör underlag för planering och beslut på såväl central som regional och lokal nivå. Genom att dessa räkningar är totalundersökningar som avser en bestämd tidpunkt kan nedbrytning ske på små geografiska delområden eller populationer. Genom dessa undersökningar kan förhållanden belysas som inte på ett enkelt sätt kan mätas på annat sätt.

Kommunerna har ålagts ett stort ansvar för den regionala planeringen och för olika samhällspolitiska åtgärder. Det finns därför ett stort behov av tillförlitligt statistiskt material på regional nivå. Folk- och bostadsräkningarna är den enda undersökning av detta slag som omfattar hela befolkningen. Genom denna totalundersökning erhålls en avstämning av förhållandena med jämna mellanrum.

Om inte dessa uppgifter skulle samlas in i denna form av totalundersökning skulle sannolikt ett stort antal likartade undersökningar och statistiska bearbetningar behöva göras på regional och kommunal nivå. Detta skulle kunna leda till dubbelarbete. Det finns också en risk att det skulle försämra möjligheterna att jämföra uppgifter från olika områden eftersom de samlats in vid olika tidpunkter och på olika sätt. Totalt sett skulle detta leda till ökade samhällsekonomiska kostnader och/eller mindre användbarhet.

Att alla medborgare har tillgång till en allsidig och objektiv information är en förutsättning för en fri åsiktsbildning och demokratiskt beslutsfattande. Det är också grundläggande för en fri forskning. Att utifrån konstaterade fakta ta ställning till t.ex. behovet av barnomsorg, kollektiv trafik, vårdplatser etc. är däremot ett politiskt ställningstagande.

Enligt utskottets mening talar starka skäl för att folk- och bostadsräkningar

görs med jämna mellanrum. Förenta nationerna har sedan 1950 rekommenderat alla länder att företa folkräkningar något av åren omkring varje decennieskifte. Mot bakgrund av vad utskottet anfört bör därför en sådan undersökning företas år 1990 i Sverige. Utskottet avstyrker således motionerna Fi38 yrkande 1, Fi40 yrkande 1 och Fi51.

Lagreglering av FoB 90

I proposition 121 föreslås att folk- och bostadsräkningen år 1990 skall regleras i en särskild lag. Arbetet med FoB 90 skall ledas av statistiska centralbyrån (SCB) under medverkan av kommunerna. Utskottet anser att folk- och bostadsräkningen år 1990, i likhet med den för år 1985, bör regleras i en särskild lag. Därmed är kravet i *motion Fi41* av Göthe Knutson (m) om att en särskild registerlag utformas för FoB 90 tillgodosett. Något tillkännagivande till regeringen härom är därför obehövligt. Motion 41 yrkande 2 a avstyrks således av utskottet.

I *motion Fi49* av samme motionär redovisas ett alternativt förslag till lag om en folk- och bostadsräkning år 1990. Förslaget bygger bl.a. på att kommunernas medverkan i FoB 90 görs frivillig, dvs. kommunerna skall själva kunna besluta att inte delta, vilket innebär att några uppgifter inte kommer att samlas in från invånare i dessa kommuner.

Utskottet konstaterar att en sådan ordning skulle innebära att undersökningen inte blev rikstäckande. Möjligheterna att göra regionala och lokala uppdelningar skulle därmed spolieras. Detta skulle drabba inte bara de kommuner som beslutat avstå utan även de deltagande kommunerna, eftersom möjligheten till jämförelser med andra kommuner och att ange relationstal till större enheter som län och region minskar. Utskottet anser inte att enskilda kommuner skall få besluta om deltagande. Utskottet avstyrker därmed motionerna Fi49 yrkande 1 och Fi41 yrkande 4.

Uppgifter i FoB 90

I propositionerna 91 och 121 föreslås att uppgifter om hushåll, lägenheter, färd sätt till arbetet, yrke, arbetad tid och utbildning samlas in genom en frågeblankett till allmänheten. Andra uppgifter, som specificeras i lag, inhämtas från befintliga register.

I motion Fi42 av Carl Frick (mp) sägs att det är positivt att en kartläggning görs av arbetsresor och arbetad tid.

I *motion Fi39* av Gunnar Björk m.fl. (c) påpekas att kvaliteten på *uppgifterna om utbildning* i det nuvarande utbildningsregistret är bristfällig. Det motiverar emellertid inte, enligt motionärerna, att dessa uppgifter samlas in i samband med FoB. I stället bör det särskilda utbildningsregistret förbättras bl.a. avseende de lågutbildade.

I motionen anføres vidare att uppgifterna om *arbetad tid* inte har en så viktig roll i samhällsplaneringen att en insamling kan motiveras.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att utbildningsregistrets kvalitet kan behöva förbättras i viktiga avseenden. Innehållet i registret, som inrättades i samband med FoB 85, bygger på uppgifter som inhämtades från FoB 70. Det har därefter kompletterats med uppgifter om genomgången

utbildning från olika skolformer som löpande lämnas till SCB. För vissa utbildningar och för invandrare har sådana kompletteringsmöjligheter saknats.

Det har övervägts att göra särskilda undersökningar för att förbättra kvaliteten i dessa avseenden. Det är emellertid svårt att nå dessa grupper och få tillgång till dessa uppgifter på annat sätt än genom folk- och bostadsundersökningarna. Utskottet tillstyrker därför att dessa uppgifter insamlas i samband med FoB 90 och avstyrker motion Fi39 yrkande 1 i denna del.

Uppgifter om arbetad tid är av värde för att analysera sysselsättningens omfattning och fördelning men de har också betydelse för barnomsorgsplaneringen och för studier av pendlingsresor. För uppgifter om sysselsättningen på regional och lokal nivå är uppgifter i folk- och bostadsräkningarna särskilt värdefulla. De alternativa sätt som finns för att få motsvarande information ger alltför oprecisa resultat eller så erhålls uppgifter som är omöjliga att bryta ned på kommunal nivå. Utskottet tillstyrker därför att uppgifter om arbetad tid insamlas i FoB 90. Motion Fi39 yrkande 1 i denna del avstyrks därför.

I motion Fi49 yrkas att *fastighetskoordinater* inte bör registreras i personregister. Utskottet kan konstatera att uppgifterna om fastighetskoordinater redan finns i fastighetsregistret. De skall användas för att redovisa FoB-materialet efter flexibla geografiska indelningar. Utskottet har inte något att erinra mot att dessa uppgifter används i FoB-registret och avstyrker därför motion Fi49 yrkande 3 i denna del.

I *motion Fi39* betonas att stor omsorg måste ägnas åt att på ett tydligt sätt informera om vilka uppgifter som skall inhämtas från *befintliga register*.

Utskottet konstaterar att regeringen i proposition 91 särskilt uppmärksammat frågan om information i dessa avseenden till uppgiftslämnarna. I proposition 121 anges i lagen om FoB 90 uttryckligt vilka register och uppgifter som kommer att användas. SCB har i lagen (5 §) ålagts att informera de uppgiftsskyldiga i dessa hänseenden. Utskottet ser därför inte skäl att göra något tillkännagivande till regeringen med anledning av motion Fi39 yrkande 2.

Specificering av uppgifter

I *motionerna Fi41* och *Fi49* begärs att riksdagsbeslutet om en folk- och bostadsräkning år 1990 också skall innefatta en specifikation av dataposterna i registret motsvarande den variabelkatalog på 27 sidor som redovisas i motionen. Enligt utskottets mening bör det ankomma på regeringen eller den myndighet regeringen utser att ange den typen av detaljeringsgrad för de insamlade posterna. Motionerna Fi41 yrkande 2 b och Fi49 yrkande 3 i denna del avstyrks därför av utskottet.

Säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90

I proposition 121 framhålls att riskerna för otiltbörliga integritetsintrång är små när det gäller statistik av det slag som FoB-informationen representerar. Detta hindrar inte att eventuella risker för integritetsintrång måste undanröjas så långt det är möjligt. Det gäller också oron för sådana intrång.

En väsentlig källa till oro för integritetsintrång är, sägs det i propositionen, det förhållandet att en mängd uppgifter om en person samlas på ett ställe. Detta talar mot ett sammanhållet FoB-register med mer eller mindre identifierbara personuppgifter. FoB-kommissionen föreslår också att det vid folk- och bostadsräkningar upprättade personregistret avidentifieras, medan de använda källregistren behålls hos SCB i identifierbar form för att möjliggöra återskapandet av FoB-registrets information för forskningsändamål.

Datainspektionen menar i sitt remissvar att kommissionens förslag inte innebär någon avidentifiering, eftersom de olika delregistren kommer att bilda *ett* logiskt personregister enligt datalagen även om registret förs som delregister.

Även om en del skäl talar för att man med hänsyn till den framtida forskningen måste behålla ett FoB-register i identifierbar form, anser föredraganden att frågan bör övervägas ytterligare, innan ett ställningstagande görs.

I proposition 91 föreslås att en kommission med parlamentarisk förankring tillsätts för att följa arbetet med FoB 90 och därvid särskilt uppmärksamma sekretess- och integritetsfrågorna. En sådan kommission bör inledningsvis överväga frågan om FoB-registret skall avidentifieras eller bevaras i identifierbar form. Detta bör kunna ske i god tid, sägs det i propositionen, innan FoB 90 genomförs, så att de uppgiftsskyldiga hinner informeras om vad som skall gälla i det avseendet innan de lämnar sina uppgifter.

I *motionerna Fi42* och *Fi52* av Carl Frick (mp) begärs att FoB-undersökningar skall genomföras i en avidentifierad form, dvs. personnummer skall inte användas och namn får endast finnas på blanketten så länge den hanteras av kommunen, men inte när den skickas vidare till SCB.

Förslaget i *motionerna* skulle förvisso om det genomfördes lösa avidentifieringsproblemet och därmed minska eventuella risker för otillbörliga integritetsintrång. Utskottet tvingas emellertid också konstatera att möjligheterna till att utnyttja befintliga register inom SCB helt spolieras om uppgifterna avidentifieras på så tidigt stadium. Det innebär att FoB-registret inte kommer att innehålla tillräckligt intressant information för att motivera att undersökningen genomförs. Utskottet avstyrker därför *motionerna Fi42* yrkandena 1, 3, 4 och 6 samt *Fi52* yrkande 1.

I *motion Fi41* av Göthe Knutson (m) föreslås att de uppgiftslämnare som inte önskar få sina individdata utnyttjade för annat än tryckt offentlig statistik skall kunna anmäla en särskild vidarelämningspärr.

Utskottet kan inte finna annat än att motionären missuppfattat möjligheterna för SCB att lämna ut individdata. Uppgifterna i FoB 90 skyddas enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen – den s.k. statistiksekretessen. Den gäller för uppgifter som avser en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden och som kan hänföras till den enskilde. Enligt huvudregeln är sekretessen absolut. Det innebär att uppgifterna skall hållas hemliga, även om någon påvisbar skada av ett utlämnande inte skulle uppkomma.

Från regeln om absolut sekretess finns fem undantag, av vilka några kan ha ett visst intresse i detta sammanhang. Undantagen avser uppgifter i företagsregister, uppgifter som rör avliden, uppgifter som behövs för

forskningsändamål, uppgifter som avser personal- och lönestatistik samt uppgifter som inte genom namn m.m. är direkt hänförliga till den enskilde. I dessa fem fall får uppgifterna visserligen lämnas ut, men bara om det står klart att det kan ske utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider skada eller men. Sekretess råder således i allmänhet också i dessa undantagsfall.

Vidare omfattas inte sekretesskyddade statistikuppgifter av den s.k. generalklausulen i 14 kap. 3 § sekretesslagen. Det innebär att sådana uppgifter inte efter en intresseavvägning kan lämnas ut från en myndighet till en annan.

I sekretesslagen finns också vissa allmänna bestämmelser som är tillämpliga även på frågor om statistik. Som exempel kan nämnas att sekretessbelagd uppgift som en myndighet erhåller i sin forskningsverksamhet också skall vara sekretessbelagd hos den mottagande myndigheten.

Som utskottet ser det är sekretesskyddet för statistikuppgifter tillfredsställande. Det finns därför inte något behov av en vidarelämnings spärr av det slag som motionären föreslår. Motion Fi41 yrkande 2 d bör därför avslås av riksdagen.

I *motionerna Fi39 och Fi53* av Gunnar Björk m.fl. (c) begärs att FoB 90-registret i enlighet med FoB-kommissionens förslag skall avidentifieras så snart statistikbearbetningarna avslutats men att delregistren skall arkiveras i identifierbart skick. Säkerhets-, integritets- och sekretessfrågorna är av avgörande betydelse för att ge en samlad bild av folk- och bostadsräkningen år 1990. Motionärerna anser därför att frågan om registrets framtida hantering bör beslutas utan dröjsmål.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att frågan om avidentifiering bör lösas så snart som möjligt. Det är en viktig förutsättning för att kunna skapa förtroende kring folk- och bostadsräkningarna. FoB-kommissionens förslag, som i princip förordas i *motionerna Fi39 och Fi53*, att avidentifiering skall ske av det upprättade personregistret men att de använda källregistren skall behållas hos SCB i identifierbar form, innebär emellertid enligt datainspektionen inte någon avidentifiering. Som nämnts skulle de olika delregistren likväl komma att bilda *ett* logiskt personregister enligt datalagen även om registret förs som delregister. Utskottet anser därför att en annan lösning bör övervägas. Samtidigt måste uppmärksammas att flera remissinstanser hävdar att ett avidentifierat FoB-register skulle medföra att bl.a. viktig medicinsk forskning som kräver identifierbara uppgifter försvåras och i många fall helt omöjliggörs av kostnadsskäl.

SCB har tillämpat en mycket restriktiv praxis när det gäller att utlämna identifierbara individuppgifter för forskningsändamål med stöd av 9 kap. 4 § sekretesslagen. Det har sålunda inneburit att identifierbara uppgifter från FoB 85 inte utlämnats i något fall. Efter det att utskottet tagit del av de fåtal fall då identifierbara uppgifter från tidigare äldre folk- och bostadsräkningar utlämnats för forskningsändamål kan utskottet konstatera att, möjligen med något undantag, uppgifterna har använts för mycket angelägna och för samhället och medborgarna mycket värdefulla forskningsändamål. Detta leder utskottet till slutsatsen att det samlade FoB-registret inte bör avidentifieras utan bör kunna finnas tillgängligt för framtida forskningsändamål. För

att tillgodose berättigade krav på säkerhet och sekretess vid bearbetning och arkivering av dessa uppgifter bör därför registret, när de statistiska bearbetningarna av FoB-statistiken genomförts, överlämnas till riksarkivet för arkivering.

Det innebär att det ankommer på datainspektionen att i enlighet med datalagen ge tillstånd för framtida bearbetningar på medium för automatisk databehandling av uppgifterna för forskningsändamål. Denna ordning överensstämmer med vad datainspektionen och riksarkivet föreslagit i sina remissvar till FoB-kommissionen. Det stämmer även med vad datainspektionen bestämt skall gälla för det vid FoB 85 upprättade registret och för alla tidigare registerbaserade folk- och bostadsräkningar.

Vad utskottet anfört om arkivering av FoB-registret med anledning av propositionerna 91 och 121 samt motionerna Fi39 yrkande 3 och Fi53 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Parlamentarisk kommission för FoB-undersökningar

Utskottet har inte något att erinra mot att regeringen tillsätter en parlamentarisk kommission för FoB-undersökningar för att följa arbetet med FoB 90 men anser inte att ett tillkännagivande om detta till regeringen, som föreslås i motion Fi42, skulle tjäna något reellt syfte. Motion Fi42 yrkande 2 avstyrks därför.

Kontroll av folkbokföringen

I *motionerna Fi41* och *Fi49* av Göthe Knutson (m) begärs att man utreder alternativa möjligheter att kontrollera datakvaliteten i folkbokföringsregistren.

Det ankommer inte på finansutskottet att bedöma behovet av att kontrollera kvaliteten i folkbokföringen, men det är uppenbarligen så att den förvirring och sammanblandning som skett i den allmänna debatten mellan statistiska och administrativa register kan ha förstärkts av att tidigare folk- och bostadsräkningar också använts för att kontrollera folkbokföringen. Det är därför bra att uppgifterna i 1990 års undersökning inte skall användas för folkbokföringen. Detta kan som utskottet ser det bidra till att öka förtroendet för FoB 90. Utskottet är därför från sina utgångspunkter inte berett att tillstyrka motionerna Fi41 yrkande 1 och Fi49 yrkande 2.

Sanktion mot uppgiftsvägrare

I proposition 121 föreslås att den som vägrar lämna uppgift för folk- och bostadsräkningen år 1990 skall kunna föreläggas ett vite om lägst 100 kr. och högst 1 000 kr.

I *motion Fi41* begärs att lagen om FoB 90 skall utformas utan straffsanktion mot vägrare. Inte heller i *motion Fi52* vill man att det skall vara möjligt att straffa personer som inte är villiga att lämna de begärda uppgifterna.

Det ligger i sakens natur att om kvaliteten på materialet skall bli god måste svarsfrekvensen vara hög. Som en yttersta åtgärd för att förmå uppgiftslämnarna att fullgöra sin uppgiftsskyldighet används därför vitesföreläggande.

Andelen uppgiftsskyldiga som lämnade uppgifter vid senaste folk- och bostadsräkningen år 1985 var 99,1 %. Endast 863 personer erhöll vitesföreläggande. Det är således ett mycket litet antal personer som berörs av detta. Men med hänsyn till behovet av att få ned bortfallsfrekvensen anser utskottet att vitesföreläggande bör kunna användas som påtryckningsmedel. Utskottet ställer sig därmed bakom propositionens förslag och avstyrker motionerna Fi41 yrkande 2 c och Fi52 yrkande 2.

Uppgifter i framtida folk- och bostadsräkningar

I *motion Fi50* av Erkki Tammenoksa m.fl. (s) begärs att man inför framtida folk- och bostadsräkningar skall överväga om uppgifter om språklig tillhörighet bör ingå i dessa. De urvalsundersökningar som nu görs för att belysa detta kan inte redovisa en fördelning av invandrare från enskilda länder. Den nya flyktigmottagningen som införts i Sverige gör att det vore önskvärt att redovisa uppgifter om språktillhörighet kommunvis.

Det finns som utskottet ser det inte anledning att nu binda sig för vilka variabler som bör ingå i eventuella framtida folk- och bostadsräkningar. Den föreslagna parlamentariska kommissionen bör vara fri att pröva om dessa variabler liksom andra variabler bör ingå i framtida undersökningar. Med det anförda avstyrker utskottet motion Fi50.

Utformning av framtida folk- och bostadsräkningar

I proposition 91 anförs att frågan om i vad mån framtida folk- och bostadsräkningar skall vara helt registerbaserade bör övervägas ytterligare. Vidare sägs att en övergång till tioårsintervall bör övervägas och att varje folk- och bostadsräkning bör regleras i en särskild lag.

I *motion Fi39* av Gunnar Björk m.fl. (c) sägs med anledning härav att administrativa register bör utnyttjas för sammanställning av statistik, men att statistiska motiv aldrig kan anföras för att införa administrativa register.

Detta står inte i strid med vad som anförs i propositionen. Utskottet konstaterar att propositionen på ett tydligt sätt skiljer på register för administrativa ändamål och register för statistik. För att inte minska tilltron till statistiska undersökningar kommer inte heller framtida folk- och bostadsräkningar att användas för kontroll av folkbokföringen eller andra administrativa register. Motion Fi39 yrkande 4 är således tillgodosedd och kan därför avslås.

I *motion Fi38* av Birgit Friggebo m.fl. (fp) avvisas tanken på att folk- och bostadsräkningar skall baseras på centrala register. Dessa undersökningar bör i stället ske med hjälp av enkäter. Därigenom vet uppgiftslämnaren vilka uppgifter han har lämnat och i vilket sammanhang de skall användas.

Utskottet vill med anledning härav anföra att genom att utnyttja befintliga register underlättas uppgiftsbördan väsentligt för allmänheten. Det framstår som omotiverat att fråga om uppgifter som redan finns i SCB:s register. Dessutom blir sannolikt uppgifterna i många fall mera tillförlitliga om de hämtas från befintliga register. Alla uppgiftslämnare har t.ex. inte tillgång till granskade deklarationsuppgifter, arbetsplatsens arbetsställesnummer, näringsgrenskod, koordinater för fastighet etc. Att genomföra folk- och

bostadsräkningar med enbart frågeblanketter till allmänheten förefaller mycket orationellt, betungande för uppgiftslämnarna och ger sannolikt otillförlitliga uppgifter. Utskottet anser därför att riksdagen bör avslå motion Fi38 yrkande 5.

Intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar

I *motionerna Fi38* av Birgit Friggebo m.fl. (fp), *Fi40* av Gunnar Hökmark (m), *Fi42* av Carl Frick (mp) och *Fi53* av Gunnar Björk m.fl. (c) förordas att framtida folk- och bostadsräkningar inte bör göras oftare än vart tionde år.

FoB-kommissionen föreslog att framtida folk- och bostadsräkningar om möjligt skall vara helt registerbaserade och genomföras vart femte år.

Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att frekvensen av framtida folk- och bostadsräkningar under vissa förhållanden inte behöver vara lika tät som i dag. Utskottet har därför inte något att erinra mot att den föreslagna parlamentariska kommissionen får i uppdrag att utreda förutsättningarna för en övergång till ett tioårsintervall efter FoB 90. En strävan bör vara att allmänheten inte skall behöva engageras som uppgiftslämnare mer än vart tionde år.

Vad utskottet anfört med anledning av förslaget i proposition 91 och motionerna Fi38 yrkande 4, Fi40 yrkande 2, Fi42 yrkande 5 samt Fi53 yrkande 2 om framtida folk- och bostadsräkningar bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Anslag till FoB 90

Totalkostnaderna för FoB 90 beräknas till omkring 180 milj. kr. varav omkring 76 milj. kr. avser kommunernas kostnader. För budgetåret 1989/90 beräknas medelsbehovet till 28,4 milj. kr.

Utskottet tillstyrker förslaget i proposition 91 att ett belopp om 28,4 milj. kr. anvisas för folk- och bostadsräkningen budgetåret 1989/90.

Övriga frågor

I *motion Fi41* av Göthe Knutson (m) begärs att regeringen skall redovisa kostnaderna för SCB:s *investeringar i datasystem* och vilka rationaliseringsvinster som dessa givit.

Enligt vad utskottet erfarit avser SCB att i sin nästa treårsbudget redovisa sitt investeringsbehov och kostnaderna för detta. SCB har också de senaste åren utvecklat metoder för att mäta produktiviteten i verksamheten. Även detta kommer att redovisas i treårsplanen. Med det anförda avstyrker utskottet motion Fi41 yrkande 3.

I *motion Fi38* av Birgit Friggebo m.fl. (fp) begärs en *översyn av datalagen*. Möjligheterna till sambearbetningar av dataregister måste begränsas för att stärka integritetsskyddet, anför motionärerna. Uppgifter insamlade för ett ändamål skall i princip inte användas för andra ändamål.

Utskottet har i det föregående berört dessa frågor. Det kan också nämnas att, enligt vad utskottet erfarit, regeringen inom kort kommer att tillsätta en utredning om översyn av datalagen. Frågor om användande av personnum-

mer och myndigheters försäljning av personuppgifter från databaserade register har behandlats av data- och offentlighetskommittén (DOK) i olika betänkanden. Dessa har remissbehandlats och är under beredning i regeringskansliet. Utskottet ser mot denna bakgrund ingen anledning för riksdagen att ta något initiativ. Motion Fi38 yrkande 2 avstyrks därför av utskottet.

I samma motion tas också *datapolitikens allmänna inriktning* upp. Utskottet har i betänkandena FiU 1987/88:25 och 1988/89:FiU17 behandlat frågor med anknytning härtill och vill hänvisa till dessa. Det finns inte anledning för riksdagen att i detta sammanhang ta upp dessa frågor på nytt. Motion Fi38 yrkande 3 bör därför avslås av riksdagen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990*

a) att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 1, 1988/89:Fi40 yrkande 1 och 1988/89:Fi51,

b) att riksdagen lägger till handlingarna vad som anförs i proposition 1988/89:91 mom. 2,

2. beträffande *lagreglering av FoB 90*

att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Fi41 yrkandena 2 a och 4 samt 1988/89:Fi49 yrkande 1 antar i proposition 1988/89:121 mom. 1 framlagt förslag till lag om en folk- och bostadsräkning år 1990 utom i vad avser 3, 7, 19–22, 23 och 24 §§,

3. beträffande *uppgifter i FoB 90*

att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Fi39 yrkande 1 och 1988/89:Fi49 yrkande 3 i berörd del antar det i proposition 1988/89:121 mom. 1 framlagda förslaget till lydelse av 3, 7, 23 och 24 §§ i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990,

4. beträffande *information om utnyttjande av befintliga register*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi39 yrkande 2,

5. beträffande *specifisering av uppgifter*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Fi41 yrkande 2 b och 1988/89:Fi49 yrkande 3 i berörd del,

6. beträffande *säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90*

att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Fi41 yrkande 2 d, 1988/89:Fi42 yrkandena 1, 3, 4 och 6 samt 1988/89:Fi52 yrkande 1 och med anledning av vad som anförs i proposition 1988/89:121 mom. 2 och motionerna 1988/89:Fi39 yrkande 3 och 1988/89:Fi53 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om arkivering av FoB-registret,

7. beträffande *parlamentarisk kommission för FoB-undersökningar*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi42 yrkande 2,

8. beträffande *kontroll av folkbokföringen*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Fi41 yrkande 1 och 1988/89:Fi49 yrkande 2,

9. beträffande *sanktion mot uppgiftsvägrare*
att riksdagen med avslag på motionerna 1988/89:Fi41 yrkande 2 c och 1988/89:Fi52 yrkande 2 antar det i proposition 1988/89:121 mom. 1 framlagda förslaget till lydelse av 19–22 §§ i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990,

10. beträffande *uppgifter i framtida folk- och bostadsräkningar*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi50,

11. beträffande *utformning av framtida folk- och bostadsräkningar*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 5 och 1988/89:Fi39 yrkande 4,

12. beträffande *intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar*
att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 4, 1988/89:Fi40 yrkande 2, 1988/89:Fi42 yrkande 5 och 1988/89:Fi53 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. beträffande *anslag för budgetåret 1989/90*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:91 mom. 1 till *Folk- och bostadsräkningar* under trettonde huvudtiteln för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag på 28 400 000 kr.,

14. beträffande *SCB:s investeringar i datasystem*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi41 yrkande 3,

15. beträffande *översyn av datalagen*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi38 yrkande 2,

16. beträffande *datapolitikens inriktning*
att riksdagen avslår motion 1988/89:Fi38 yrkande 3.

Stockholm den 25 april 1989

På finansutskottets vägnar

Anna-Greta Leijon

Närvarande: Anna-Greta Leijon (s), Arne Andersson i Gamleby (s), Gunnar Björk (c), Per Olof Håkansson (s), Rune Rydén (m), Iris Mårtensson (s), Lisbet Calner (s), Arne Kjörnsberg (s), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Hans Petersson (vpk), Carl Frick (mp), Marianne Carlström (s), Sonia Karlsson (s), Ingela Mårtensson (fp) och Anders Andersson (m).

1. Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990 (mom. 1 a)

Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ingela Mårtensson (fp) och Anders Andersson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet återkommer" och på s. 8 slutar med "och Fi51" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill med anledning härav anföra följande.

Forskningens och samhällsplaneringens legitima krav på uppgifter och statistik måste vägas mot de risker och hot mot den enskilda medborgarens integritet som insamlandet av individuppgifter till centrala dataregister innebär. Utbyggnaden av olika personregister har enligt utskottets mening varit alltför omfattande – sannolikt mer omfattande i Sverige än i något annat land. De tekniska möjligheterna att samköra olika register är stora och används mer och mer. Datoriseringen har betydande fördelar i tekniskt hänseende, men den innebär också risker. Dels ökar den samhällets sårbarhet, dels ger den oanade möjligheter att ställa samman uppgifter om enskilda individer. Möjligheterna till samkörningar av olika dataregister kan innebära att en rad uppgifter som var för sig kan verka harmlösa, när de ställs samman för en enskild individ kan vara integritetshotande. Det måste vara ett grundläggande krav att i dessa sammanhang större hänsyn tas till den enskildes rätt till en privat och skyddad sektor. Samkörningar bör därför medges med största försiktighet.

Utskottet anser att uppgifter från folk- och bostadsräkningar har betydelse för kommunernas planering och för den fria forskningen. Det finns också internationella rekommendationer om att folkräkningar bör genomföras med vissa mellanrum.

Kostnaderna för dessa undersökningar är emellertid mycket höga, närmare 200 milj. kr., uppgiftslämnarnas arbete oräknat. Det finns därför anledning att ifrågasätta om folk- och bostadsräkningar behöver genomföras så ofta som vart femte år.

Dessutom innebär varje sådan undersökning, vilket utvecklas utförligt i motion Fi40, ett intrång i den enskildes privata förhållanden. Sådana ingrepp måste alltid motiveras. Uppgiftsinsamlandet måste ha ett klart och tydligt syfte. Enligt utskottets mening finns inte detta tillräckligt tydligt angivet i propositionen.

Utskottet anser därför att denna typ av undersökningar inte bör genomföras oftare än vart tionde år. Den senaste folk- och bostadsräkningen gjordes år 1985. Det finns därför som utskottet ser det inte anledning att genomföra någon folk- och bostadsräkning år 1990. Propositionerna 91 och 121 bör därför avslås av riksdagen.

dels att utskottets hemställan under 1 a bort ha följande lydelse:

1. beträffande *genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990*

a) att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 1, 1988/89:Fi40 yrkande 1 och 1988/89:Fi51 avslår propositionerna om en folk- och bostadsräkning år 1990,

2. Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990 (mom. 1 a)

1988/89:FiU24
Reservationer

Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "Utskottet återkommer" och på s. 8 slutar med "och Fi51" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är värdefullt att kartlägga medborgarnas arbetsresor samt hur mycket de arbetar. Uppgiften om arbetsresor har ett mycket stort värde som underlag för att bygga ut miljövänlig kollektivtrafik. Undersökningen om arbetad tid har stor betydelse för att vi i framtiden skall kunna anpassa arbetstiderna efter människornas behov.

Utskottet anser emellertid att folk- och bostadsräkningen bör genomföras på ett annat sätt än som föreslås i propositionen. Genom att med hjälp av personnummer samköra en mängd olika register finns det en uppenbar risk att uppgifter sammanställs på ett sätt och i sammanhang som klart avviker från de ursprungliga registrens innehåll och syften. Detta kan enligt utskottets mening innebära och upplevas som integritetskränkande, i synnerhet som medborgarna när de lämnat de ursprungliga uppgifterna inte haft kännedom om hur dessa kommer att sammanställas och användas.

Utskottet anser därför att samkörningar med andra register inte bör ske. Uppgifter bör insamlas endast med hjälp av enkäter, och dessa skall avidentifieras så snart de lämnats in.

Om inte detta sker finns det en uppenbar risk för att dessa undersökningar kommer i vanrykte på grund av den sunda oro för kontroll som vi nu har beroende på datasamhällets utveckling. Enligt utskottets mening får aldrig forskningens krav på identifiering väga så tungt att den personliga integriteten kan bli hotad.

Utskottet anser mot denna bakgrund att propositionens förslag till folk- och bostadsräkning bör avslås av riksdagen och att i stället en helt avidentifierad folk- och bostadsräkning bör genomföras.

dels att utskottets hemställan under 1 a bort ha följande lydelse:

1. beträffande *genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990*

a) att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 1, 1988/89:Fi40 yrkande 1 och 1988/89:Fi51 avslår propositionerna om en folk- och bostadsräkning år 1990.

3. Uppgifter i FoB 90 (mom. 3)

Gunnar Björk och Ivar Franzén (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Det har" och slutar med "avstyrks därför" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att uppgiftslämnandet så långt möjligt bör underlättas. Det innebär att uppgifter som kan inhämtas på annat sätt inte bör ingå i folk- och bostadsräkningar. Utskottet delar därför uppfattningen i motion Fi39 att uppgifter om utbildning inte bör inhämtas via folk- och bostadsräkningar.

Inför 1990 års folk- och bostadsräkning konstaterade utskottet att erfaren-

heterna från 1960 och 1970 års räkningar, då utbildningsuppgifterna ingick, var att det är mycket svårt att få utbildningsuppgifter av god kvalitet från en enkät. I den då föreliggande propositionen gjordes bedömningen att utbildningsregistren var relativt väl utbyggda och det därför inte var motiverat att i framtiden genomföra kartläggningar av utbildningen i samband med folk- och bostadsräkningar. Utskottet gör samma bedömning i dag och tillstyrker motion Fi39 yrkande 1 i denna del.

I utskottets betänkande (FiU 1983/84:35) om FoB 85 anförde utskottet också att det borde vara möjligt att utifrån inkomststatistiken skatta omfattningen av sysselsättningsgraden. Därigenom skulle dels företag och enskilda uppgiftslämnare avlastas, dels skulle en årsvis statistik kunna erhållas. Även om svårigheterna att utnyttja denna statistik visat sig vara större än man då trodde bör denna teknik utvecklas vidare. Utskottet tillstyrker med hänsyn härtill motion Fi39 yrkande 1 även i denna del.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *uppgifter i FoB 90*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Fi39 yrkande 1 och med avslag på motion 1988/89:Fi49 yrkande 3 i berörd del antar det i proposition 1988/89:121 mom. 1 framlagda förslaget till lydelse av 3, 7, 23 och 24 §§ i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990 med den ändringen att uppgifter om utbildning och arbetad tid utgår ur 7 §,

4. Säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90 (mom. 6) och parlamentarisk kommission om FoB-undersökningar (mom. 7)

Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Förslaget i" och på s. 12 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening talar starka skäl för, såsom anges i motionerna Fi42 och Fi52, att personnummer inte bör användas i folk- och bostadsräkningarna. Utskottet anser att uppgifter insamlade för ett ändamål inte skall kunna användas för andra ändamål. Medborgarna måste när de lämnar uppgifter till SCB eller andra myndigheter veta i vilket sammanhang och på vilket sätt uppgifterna skall användas. I annat fall kommer misstron mot myndigheter och denna typ av undersökningar att öka ytterligare. Utskottet anser därför att några samkörningar med andra register inte bör ske, utan att de uppgifter som behövs i dessa sammanhang bör samlas direkt via enkäter. För att underlätta uppgiftslämnandet bör, såsom föreslås i motion Fi42, enkla kryssningsalternativ användas i så stor utsträckning som möjligt. Uppgiftslämnarens namn bör vidare avskiljas innan uppgifterna lämnas vidare till SCB.

Det är självfallet bra om uppgifter från folk- och bostadsräkningarna kan användas även i forskningssammanhang, men det måste i så fall vara avidentifierade uppgifter. Forskningens krav på identifiering får aldrig väga så tungt att den personliga integriteten kan bli hotad.

Den i propositionen föreslagna parlamentariska kommissionen bör ges i uppdrag att utreda dessa frågor och överlämna ett förslag till regeringen om hur en avidentifierad undersökning bör gå till. Riksdagen måste få ta ställning till ett lagförslag om en sådan undersökning innan den kan genomföras.

Vad utskottet nu föreslagit innebär att yrkandena om en vidarelämnings-spärr och om avidentifiering av utnyttjade register i motionerna Fi41 resp. Fi39 och Fi53 är tillgodosedda.

Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Fi42 och Fi52 om avidentifiering av uppgifter och om den parlamentariska kommissionens uppgifter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 6 och 7 bort ha följande lydelse:

6. *beträffande säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi42 yrkandena 1, 3, 4 och 6 samt 1988/89:Fi52 yrkande 1 och med anledning av vad som anförs i proposition 1988/89:121 mom. 2 och motionerna 1988/89:Fi39 yrkande 3, 1988/89:Fi41 yrkande 2 d och 1988/89:Fi53 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om avidentifiering av uppgifter,

7. *beträffande parlamentarisk kommission för FoB-undersökningar*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Fi42 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Sanktion mot uppgiftsvägrare (mom. 9)

Carl Frick (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Det ligger" och på s. 13 slutar med "Fi52 yrkande 2" bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion Fi52 anser utskottet att lagen om folk- och bostadsräkningar inte bör innehålla någon sanktion mot de personer som vägrar fylla i de begärda uppgifterna. Paragraferna 19–22 i lag om en folk- och bostadsräkning år 1990 bör därför utgå.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

9. *beträffande sanktion mot uppgiftsvägrare*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi41 yrkande 2 c och 1988/89:Fi52 yrkande 2 beslutar att det i proposition 1988/89:121 mom. 1 framlagda förslaget till 19–22 §§ i lagen om en folk- och bostadsräkning år 1990 skall utgå.

6. Utformning av framtida folk- och bostadsräkningar (mom. 11)

1988/89:FiU24
Reservationer

Lars De Geer och Ingela Mårtensson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet vill" och på s. 14 slutar med "Fi38 yrkande 5" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att en vägledande princip vid utformning av framtida folk- och bostadsräkningar bör vara att uppgifter insamlade och registrerade för detta ändamål inte skall användas för andra ändamål. Riksdagen bör därför, i enlighet med vad som föreslås i motion Fi38, uttala att framtida folk- och bostadsräkningar när de måste göras av samhällsplaneringsskäl bör utgå från enkäter. Då vet medborgarna vilka uppgifter de lämnat och är införstådda med i vilket sammanhang de skall användas.

Vad utskottet nu anfört om utformningen av framtida folk- och bostadsräkningar bör riksdagen med bifall till motion Fi38 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 11 bort ha följande lydelse:

11. beträffande *utformning av framtida folk- och bostadsräkningar* att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Fi38 yrkande 5 och med avslag på motion 1988/89:Fi39 yrkande 4 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar (mom. 12)

Gunnar Björk (c), Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ivar Franzén (c), Carl Frick (mp), Ingela Mårtensson (fp) och Anders Andersson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Förenade nationerna har rekommenderat alla länder att företa folkräkningar åren omkring 1950, 1960, 1970, 1980 och 1990. Den senaste rekommendationen innebär att *en* räkning skall företas någon gång under perioden 1985–1994. Ungefär 200 av 248 länder kommer att företa en räkning under denna period. Endast ett tjugotal länder planerar två räkningar under perioden. Sverige skulle således följa flertalet länder inom FN-familjen om man övergick till att genomföra en folk- och bostadsräkning vart tionde år.

De direkta kostnaderna för en undersökning skulle uppgå till ca 180 milj. kr. varav kommunerna skulle drabbas av 75 milj. kr. Därtill kommer kostnaderna för uppgiftslämnarna. Det är således betydande belopp som skulle bortfalla om undersökningarna gjordes vart tionde år i stället för vart femte år.

I Sverige är dessutom folkbokföringen så väl utbyggd att något direkt behov av detta skäl inte föreligger. Utskottet anser inte att tillräckligt starka skäl har anförts i propositionen för att genomföra folk- och bostadsräkningar vart femte år. Riksdagen bör därför med anledning av motionerna Fi38

yrkande 4, Fi40 yrkande 2, Fi42 yrkande 5 och Fi53 yrkande 2 uttala att folk- och bostadsräkningar inte bör genomföras oftare än vart tionde år.

1988/89:FiU24
Reservationer

dels att utskottets hemställan under 12 bort ha följande lydelse:

12. beträffande *intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar* att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Fi38 yrkande 4, 1988/89:Fi40 yrkande 2, 1988/89:Fi42 yrkande 5 och 1988/89:Fi53 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Anslag för budgetåret 1989/90 (mom. 13)

Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Carl Frick (mp), Ingela Mårtensson (fp) och Anders Andersson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 14 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "budgetåret 1989/90" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser inte att någon folk- och bostadsräkning bör göras år 1990. Det innebär att några medel inte behöver anvisas för ändamålet. Utskottet avstyrker därför propositionens förslag till medelsanvisning.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *anslag för budgetåret 1989/90* att riksdagen avslår förslaget i proposition 1988/89:91 mom. 1 om medel till *Folk- och bostadsräkningar* för budgetåret 1989/90,

9. Översyn av datalagen (mom. 15)

Lars De Geer och Ingela Mårtensson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utskottet har" och på s. 15 slutar med "av utskottet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att fördelarna med datoriseringen är betydande. Detta får dock inte innebära att vi förlorar individperspektivet. Även om nya informationsdatabaser, kommunikationer och sammanställningar öppnar fascinerande möjligheter får detta inte leda till att den enskilde medborgarens integritet hotas. Utbyggnaden av olika personregister har varit alltför omfattande – sannolikt mer omfattande i Sverige än i något annat land. De tekniska möjligheterna att samköra olika dataregister är stora och används mer och mer. Detta kan innebära ett hot mot den personliga integriteten.

Begreppet personlig integritet kan ha olika innebörd, men inom datapolitiken omfattar det främst individens rätt att bli lämnad i fred, dvs. skydd gentemot intrång från offentliga myndigheter, företag, massmedia eller enskilda personer. Samtidigt har det moderna samhället behov av information om den enskilde för planering och service samt för att förhindra antisocialt beteende.

Då samhällets krav kolliderar med den personliga integriteten uppstår svåra avvägningsproblem. I sådana situationer brukar den enskildes intressen oftast komma till korta. Enligt utskottet måste det tas större hänsyn till den enskildes krav på en privat och skyddad sektor.

Regeringens proposition om en ny folk- och bostadsräkning aktualiserar enligt utskottets mening ett krav på att hela datalagen måste ses över. Utgångspunkter för en översyn av datalagen bör vara:

- Möjligheterna till samkörning av och sambearbetningar i dataregister måste kraftigt begränsas för att stärka integritetsskyddet.
- Det måste i framtiden bli självklart att en myndighet endast samlar in och registrerar de personuppgifter, som är absolut nödvändiga för verksamhetens genomförande. I dag förekommer enligt vår uppfattning i alltför hög grad insamling av uppgifter av tradition och slentrian eller "som kan vara bra att ha".
- Uppgifter insamlade och registrerade för ett ändamål skall i princip inte användas för andra ändamål.
- Regler om sekretess, rättelse och gallringsfunktioner måste utformas till stöd för den enskilde.

Vad utskottet anfört om översyn av datalagen bör riksdagen med bifall till motion Fi38 yrkande 2 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15. *beträffande översyn av datalagen*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Fi38 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Datapolitikens inriktning (mom. 16)

Lars De Geer och Ingela Mårtensson (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "I samma" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

I samma motion tas också datapolitikens allmänna inriktning upp. Utskottet vill med anledning härav anföra följande. Användningen av datorer inom den offentliga sektorn har blivit allt mer omfattande under senare år. Personnumret har t.ex. banat väg för en ökad personregistrering med hjälp av ADB. Inom många verksamheter är kravet på säker identifiering av klienter, patienter och kunder av största betydelse. Personnummer är onekligen ett mycket säkert sätt att identifiera en individ. Personnumret är emellertid endast undantagsvis sekretesskyddat. Det har gjort att personnumret kommit att brukas i vitt skilda sammanhang, vilket har skapat irritation hos allmänheten. Personnummeranvändningen är så utbredd i samhället att det är nödvändigt med en rejäl begränsning för att förstärka skyddet av den enskildes integritet. Utskottet instämmer därför i förslaget i motion Fi38 att detta bör regleras i en särskild personnummerlag.

Samkörning mellan register med personuppgifter kan skapa kunskap om de berörda individerna som är utomordentligt detaljerad. Det kan vara integritetshotande. Samkörningar bör därför medges med största försiktighet-

het. I princip skall, som framhålls i motion Fi38, en uppgift som är insamlad för ett ändamål inte användas för ett annat ändamål.

Offentlighetsprincipen ger varje människa som så önskar rätt att ta del av statliga, landstingskommunala och kommunala handlingar. Denna grundlagsfästa rätt är ett omistligt inslag i vår demokrati. Utskottet anser att medborgarnas rätt till insyn enligt offentlighetsprincipen inte får begränsas eller försvåras av den nya tekniken. Det ankommer på varje myndighet att underlätta för den enskilde.

I dag finns en omfattande verksamhet med försäljning av personuppgifter från flera myndigheter. Det har hittills varit oklart vilka lagar och regler som gäller för utlämnandet av i och för sig offentliga uppgifter ur myndigheternas olika register.

Den av utskottet förordade principen om att uppgifter som insamlats endast skall användas för sitt ändamål kommer att förhindra försäljning. Eventuella undantag skall regleras i särskilda registerlagar.

Redan nu bör, enligt utskottets mening, beslut fattas om att lägga ned SPAR-registret. Det tillhandahåller i huvudsak kommersiell försäljning av person- och adressuppgifter. Det finns inga skäl för staten att syssla med den här typen av verksamhet. Statens person- och adressregisternämnd, som är huvudman för SPAR-registret, bör upphöra.

Vad utskottet här anfört om datapolitikens allmänna inriktning bör riksdagen ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 16 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *datapolitikens inriktning*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89:Fi38 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilda yttranden

1. Lagreglering av FoB 90

Rune Rydén (m), Filip Fridolfsson (m), Lars De Geer (fp), Ingela Mårtensson (fp) och Anders Andersson (m) anför:

Mot bakgrund av att vi yrkat att någon folk- och bostadsräkning inte bör genomföras år 1990 anser vi oss inte ha anledning att ta ställning till detaljerna för FoB 90 eller till innehållet i de enskilda paragraferna i lagförslaget.

2. Information om utnyttjande av befintliga register (mom. 4)

1988/89:FiU24

Gunnar Björk och Ivar Franzén (båda c) anför:

Reservationer

I vår motion med anledning av den första propositionen 1988/89:91 om medel för en folk- och bostadsräkning år 1990 m.m. framhöll vi att det är mycket angeläget att SCB i samband med att FoB 90 genomförs på ett tydligt sätt informerar allmänheten om vilka befintliga register och uppgifter därur som SCB avser att använda i FoB 90. I det lagförslag som senare har redovisats i proposition 1988/89:121 finns en sådan specifikation och SCB har i en särskild paragraf ålagts informationsskyldighet om bl.a. uppgifterna i registren. Därmed är vårt krav i motion Fi39 yrkande 2 tillgodosett.

Propositionens lagförslag

Förslag till

Lag om en folk- och bostadsräkning år 1990

Härigenom föreskrivs följande.

1988/89:FiU24

Bilaga
Propositionens
lagförslag

Inledande bestämmelser

1 § En allmän folk- och bostadsräkning skall företas år 1990 (FoB 90) för att framställa statistik för samhällsplanering, forskning och allmän information.

De genom den allmänna folk- och bostadsräkningen insamlade uppgifterna får inte användas för andra ändamål än det som anges i första stycket.

2 § I denna lag finns föreskrifter om

- genomförandet (3 och 4 §§),
- information (5 §),
- personuppgifter (6 och 7 §§),
- bostadsuppgifter (8 och 9 §§),
- fastighetsuppgifter (10 och 11 §§),
- insamlingsförfarandet (12–18 §§),
- anmaningar (19 §),
- viten m. m. (20–22 §§),
- registeruppgifter (23 och 24 §§),
- ett register för kvalitetskontroll (25 §),
- användning av andra uppgifter (26 §),
- hänsyn till de uppgiftsskyldiga (27 §).

Genomförandet

3 § Statistiska centralbyrån genomför folk- och bostadsräkningen med hjälp av automatisk databehandling.

Person-, bostads- och fastighetsuppgifter skall lämnas för folk- och bostadsräkningen enligt 6–18 §§.

Registeruppgifter får inhämtas enligt 23 och 24 §§.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer när uppgifterna enligt 3 § skall lämnas eller inhämtas och vilken tidpunkt eller tid som de skall avse.

Information

5 § Statistiska centralbyrån skall se till att de uppgiftsskyldiga får information om folk- och bostadsräkningen. Informationen skall omfatta ändamålet med folk- och bostadsräkningen och innehållet i det register som upprättas vid denna.

Informationen skall vidare innehålla upplysningar om de sekretess- och

säkerhetsbestämmelser som gäller och om rätten att få registerutdrag och rättelse till stånd enligt datalagen (1973:289).

Föreskrifter om sekretess finns i sekretesslagen (1980:100).

1988/89:FiU24
Bilaga
Propositionens
lagförslag

Personuppgifter

6 § Personuppgifter skall lämnas av dem som är födda år 1974 eller tidigare och som är bosatta i Sverige eller annars skall vara kyrkobokförda här vid den tidpunkt som uppgifterna avser.

7 § Den som är skyldig att lämna personuppgifter skall ange

- namn och personnummer,
- utbildning,
- yrke,
- arbetad tid,
- bostadsfastighetens beteckning,
- församling där bostadsfastigheten är belägen.
- utdelnings- och ortsadress,
- innehavare av bostaden,
- färd sätt till arbete.

Bostadsuppgifter

8 § Bostadsuppgifter skall lämnas av dem som innehar och stadigvarande bebod en bostadslägenhet i Sverige vid den tidpunkt som uppgifterna avser.

9 § Den som är skyldig att lämna bostadsuppgifter skall ange

- namn, personnummer och hushållsställning (gifta eller samboende, barn, övriga boende) för de boende som är födda år 1974 eller tidigare,
- antal rum,
- upplåtelseform,
- förekomsten av kök eller kokvrå,
- tillgång till hiss,
- förekomsten av en eller flera bostadslägenheter i huset.

Fastighetsuppgifter

10 § Fastighetsuppgifter skall lämnas av dem som vid den tidpunkt som uppgifterna avser äger ett eller flera bostadshus i Sverige.

Med bostadshus förstås byggnader med en eller flera bostadslägenheter.

Om samma person äger flera bostadshus på samma fastighet, lämnas en enda fastighetsuppgift för husen gemensamt.

För sådana bostadshus som ingår i arrendcupplåtelser skall fastighetsuppgifter lämnas av arrendatorn i stället för av husägaren.

11 § Den som är skyldig att lämna fastighetsuppgifter skall ange följande uppgifter om den fastighet där bostadshuset är beläget, om bostadshuset och om bostadslägenheten, nämligen

1. om fastigheten:

- län, kommun och församling där fastigheten är belägen
- fastighetens beteckning
- fastighetstyp (jordbruksfastighet, annan fastighet)
- antal bostadshus på registerfastigheten
- ägarens namn och adress
- ägarkategori (staten, kommun, allmännyttigt bostadsföretag, bostadsrättsförening, enskild person, annan ägare)

2. om huset:

- byggnadsnummer
- hustyp (enbostadshus, tvåbostadshus, flerbostadshus, annat bostadshus)
- antal bostadslägenheter i huset
- antal våningsplan
- byggnads- och ombyggnadsår
- värmesystem och använda bränsleslag

3. om lägenheten:

- antal rum
- förekomsten av kök eller kokvrå
- lägenhetsinnehavare
- lägenhetsnummer
- om lägenheten inte är upplåten, orsaken till det

Insamlingsförfarandet

12 § Person- och bostadsuppgifterna skall lämnas på en personblankett, som skall ges in till granskningsorganet i den kommun där den uppgiftsskyldige är bosatt eller annars skall vara kyrkobokförd.

Fastighetsuppgifterna skall lämnas på en fastighetsblankett, som skall ges in till granskningsorganet i den kommun där fastigheten är belägen. Den som äger och stadigvarande bebod ett enbostadshus får dock lämna fastighetsuppgifterna på personblanketten.

Föreskrifter om granskningsorganet finns i 16 §.

13 § Person- och fastighetsblanketterna fastställs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Staten tillhandahåller såväl blanketter som portofria svarskuvert utan kostnad för de uppgiftsskyldiga.

14 § Om en bostadslägenhet inhygs och bebos av två eller flera personer tillsammans, får de lämna bostadsuppgifterna gemensamt på samma personblankett.

Den som är skyldig att lämna person-, bostads- eller fastighetsuppgifter skriver under uppgifterna och svarar för deras riktighet.

15 § Kommunerna skall

- biträda vid spridningen av informationen om folk- och bostadsräkningen,
- biträda vid distributionen av blanketterna och vid upprättandet och insamlingen av uppgifterna,
- svara för att de insamlade uppgifterna granskas och i berett skick lämnas över till statistiska centralbyrån för fortsatt bearbetning.

16 § Varje kommun skall uppdra åt ett särskilt granskningsorgan att svara för de uppgifter som anges i 15 §.

Granskningsorganet skall bestå av en granskningsledare och en ställföreträdare för denne samt i övrigt av den personal som behövs för uppgifterna.

Granskningsledaren beslutar på organets vägnar.

17 § Granskningsledaren och dennes ställföreträdare utses av kommunen.

Kommunen skall sörja för att granskningspersonalen utbildas för sina arbetsuppgifter.

18 § Granskningsledaren får begära att de uppgiftsskyldiga inom viss tid lämnar upplysningar om förhållanden som omfattas av uppgiftsskyldigheten enligt 6 – 11 §§.

Granskningsledaren får delegera denna befogenhet till någon annan inom granskningsorganet.

Anmaningar

19 § Om en begärd uppgift inte lämnas inom föreskriven tid, får statistiska centralbyrån eller granskningsledaren anmana den uppgiftsskyldige att fullgöra sin skyldighet. Detsamma gäller, om den uppgiftsskyldige underlåter att lämna upplysningar som har begärts enligt 18 §.

Innan en anmaning utfärdas, bör den uppgiftsskyldige, om det kan ske utan någon olägenhet, på lämpligt sätt erinras om skyldigheten att lämna föreskrivna uppgifter och upplysningar.

Viten m. m.

20 § Om den uppgiftsskyldige inte följer en anmaning enligt 19 §, får på begäran av statistiska centralbyrån eller granskningsledaren den uppgiftsskyldige föreläggas att göra detta vid vite. Ett sådant föreläggande utfärdas av länsstyrelsen i det län där uppgiftsskyldigheten skall fullgöras.

Vitet bestäms till lägst 100 och högst 1 000 kronor.

21 § Beslut om vitesföreläggande får inte överklagas.

22 § Frågor om utdömande av förelagt vite skall på begäran av statistiska centralbyrån eller granskningsledaren prövas av länsrätten i det län där uppgiftsskyldigheten skall fullgöras.

Registeruppgifter

23 § Från nedan angivna register får statistiska centralbyrån för folk- och bostadsräkningen inhämta följande uppgifter:

1. *statistiska centralbyråns register över totalbefolkningen*
 - namn
 - personnummer
 - kyrkobokföringsort
 - kyrkobokföringsfastighet
 - utdelnings- och ortsadress
 - samhörighetsbeteckning
 - civilstånd
 - medborgarskap
 - födelseland och senaste invandringsår
2. *statistiska centralbyråns sysselsättningsregister*
 - sysselsättning
 - yrkesställning
 - arbetsställennummer
3. *statistiska centralbyråns centrala företags- och arbetsställeregister*
 - företags namn och form
 - antal arbetsställen
 - arbetsställets namn, nummer, storlek, sektortillhörighet, belägenhet och näringsgrenskod
4. *statistiska centralbyråns inkomst- och förmögenhetsregister*
 - inkomst
5. *statistiska centralbyråns utbildningsregister*
 - utbildning
6. *statistiska centralbyråns register över nyckelkodområden*
 - fastigheters områdestillhörighet
7. *statistiska centralbyråns fastighetstaxeringsregister*
 - fastigheters tätortstillhörighet
8. *registret vid centralnämnden för fastighetsdata*
 - koordinater för fastigheter
9. *statistiska centralbyråns register från 1985 års folk- och bostadsräkning*
 - bostad
 - yrke

24 § Uppgifter som avses i 23 § 9 får bara användas för att i förväg trycka uppgifter på blanketterna till de uppgiftsskyldiga.

Ett register för kvalitetskontroll

25 § För att kunna kontrollera om uppgifterna i folk- och bostadsräkningen är tillförlitliga får statistiska centralbyrån med stöd av automatisk databehandling föra ett särskilt register för framställning av statistik.

Närmare föreskrifter för att förebygga risk för otillbörligt intrång i den personliga integriteten med anledning av registret meddelas av datainspektionen enligt datalagen (1973:289).

Användning av andra uppgifter

26 § Om statistiska centralbyrån med hjälp av automatisk databehandling tillsammans med uppgifterna från folk- och bostadsräkningen skall använda andra uppgifter för det ändamål som anges i 1 § första stycket, får det ske bara enligt beslut eller med tillstånd som avses i datalagen (1973:289).

1988/89:FiU24

Bilaga
Propositionens
lagförslag

Hänsyn till de uppgiftsskyldiga

27 § Statistiska centralbyrån och kommunernas granskningsorgan skall vid tillämpningen av denna lag se till att de uppgiftsskyldiga inte betungas onödigt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1989.

Sammanfattning	1
Inledning	1
Propositionerna	1
Motionerna	2
Utskottet	5
Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990	5
Lagreglering av FoB 90	8
Uppgifter i FoB 90	8
Uppgifter om utbildning	8
Uppgifter om arbetad tid	8
Fastighetskoordinater	9
Information om utnyttjande av befintliga register	9
Specificering av uppgifter	9
Säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90	9
Parlamentarisk kommission för FoB-undersökningar	12
Kontroll av folkbokföringen	12
Sanktion mot uppgiftsvägrare	12
Uppgifter i framtida folk- och bostadsräkningar	13
Utformning av framtida folk- och bostadsräkningar	13
Intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar	14
Anslag till FoB 90	14
Övriga frågor	14
Investeringar i datasystem	14
Översyn av datalagen	14
Datapolitikens allmänna inriktning	15
Hemställan	15

Reservationer

1. Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990 (mom. 1 a) (m, fp)	17
2. Genomförande av en folk- och bostadsräkning år 1990 (mom. 1 a) (mp)	18
3. Uppgifter i FoB 90 (mom. 3) (c)	18
4. Säkerhet, sekretess och integritet i FoB 90 (mom. 6) och parlamentarisk kommission om FoB-undersökningar (mom. 7) (mp)	19
5. Sanktion mot uppgiftsvägrare (mom. 9) (mp)	20
6. Utformning av framtida folk- och bostadsräkningar (mom. 11) (fp)	21
7. Intervall mellan framtida folk- och bostadsräkningar (mom. 12) (m, fp, c, mp)	21
8. Anslag för budgetåret 1989/90 (mom. 13) (m, fp, mp)	22
9. Översyn av datalagen (mom. 15) (fp)	22
10. Datapolitikens inriktning (mom. 16) (fp)	23

Särskilda yttranden

1988/89:FiU24

1. Lagreglering av Fob 90 (m, fp)	24
2. Information om utnyttjande av befintliga register (mom. 4) (c)	25

Bilaga

Propositionens lagförslag	26

